

Posudek bakalářské/magisterské diplomové práce

Student: Alice VESELKOVÁ

Obor: učit. 1. st.

Název práce v českém jazyce: Slovní druhy a jejich netradiční pojetí na 1. stupni základní školy

Název práce v anglickém jazyce: Parts of speech and their untraditional teaching in primary education

Vedoucí práce: PaedDr. Simona Pišlová, Dr.

Oponent práce: PhDr. Ladislav Janovec, Ph.D.

Typ posudku:

1 - HODNOCENÍ OBSAHU PRÁCE

	Kritérium	Hodnocení (A-D)
1.1	Adekvátnost stanovených cílů a volba metodologie	B
1.2	Relativní úplnost zpracované sekundární literatury	C-D
1.3	Porozumění zdrojům a schopnost pracovat s nimi	C
1.4	Volba vhodné techniky zpracování materiálu a její zvládnutí	C-D
1.5	Interpretace výsledků	B
1.6	Struktura práce, vyváženost jednotlivých částí	D
1.7	Logičnost výkladu	C
1.8	Přínos práce, dosažení cílů a validita závěrů	D

Slovní komentář:

2 - HODNOCENÍ FORMÁLNÍCH NÁLEŽITOSTÍ PRÁCE

	Kritérium	Hodnocení (A-D)
2.1	Adekvátnost horizontálního členění textu	B
2.2	Funkčnost odkazů a poznámkového aparátu	D
2.3	Dodržení citační normy	D
2.4	Dodržení stylové normy	D
2.4	Dodržení morfologické normy a pravopisné kodifikace	D

Slovní komentář:

3 - SHRNUJÍCÍ KOMENTÁŘ HODNOTITELE

Práci nedoporučuji k obhajobě.

Slovní komentář:

Ačkoliv je vidět, že se autorka snažila a prostudovala poměrně rozsáhlou literaturu, nemohu se vyhnout výrazné kritice práce, a to jak obsahové, tak formální.

Začnu připomínkami formálními. V prvé řadě není možné, aby autorka diplomové práce z českého jazyka odevzdala práci s takovým množstvím různých chyb, především interpunkčních, ale i velice neobratných až nesrozumitelných a nečeských stylizací – viz vázaný text práce a v něm vyznačené připomínky. Chyby se vyskytují i v citacích (autorka má pochopitelně možnost se opřít o normu nebo o zvyklosti v oboru, ale zápis musí být jednotný), za velice vážný prohřešek považuji odkazy na autory, kteří uvedená díla rozhodně nenapsali (např. Styblík a Příruční mluvnice češtiny), na jiných místech zase chybí odkaz (např. citovaný Erhart na s. 18).

Z obsahového hlediska mi vadí především opakování informací, dále nekonzistentnost teoretické a praktické části. Autorka zpracovává velice povrchně problematiku slovních druhů, vzhledem k šíři tématu je simplifikuje, což vede ovšem k nepřesnostem a vyloženě chybám a odklonu od stanovených cílů práce. Autorka slibuje, že se bude věnovat problematice slovních druhů ve výuce na základní škole, ovšem věnuje se zpracování slovních druhů v učebnicích, navíc v podobě mírně komentovaného výpisu, očekával bych spíše didaktické uchopení problematiky (metody a formy práce, vůči nimž se podle tématu a stanovených cílů bude autorka vymezovat), než jak jsou slovní druhy definovány a jak se dělí. Nevymezuje se ani vůči zavádějícím a zřetelně chybným formulacím, které se v učebnicích objevují (srov. s. 58 *Částice uvozují samostatné věty (stojí vždy na začátku)*). Rovněž zaměňuje a nesprávně používá termíny (např. znalosti – dovednosti – s. 87, shoda podmětu s přísudkem – s. 98). Za zásadní nedostatek považuji i to, že si autorka vůbec nevymezí, co pro ni hra představuje, jaké může mít cíle a formy, a na základě toho si neujasní, co vlastně její aktivity budou sledovat, didaktická podstata tématu by měla být základním kamenem teoretické části práce.

V praktické části zpracovává autorka dva samostatné problémy. Jednak vytváří banku didaktických her zaměřených na problematiku slovních druhů, jednak zpracovává výsledky komentářů učitelek základní školy k jednotlivým hrám.

Co se týče banky her, mám vůči ní rovněž výhrady – autorka zařazuje několik svých her, jiné označuje jako upravené – zde bych očekával, že podrobně popíše, proč a jak hru upravovala, a jiné jako převzaté. Do práce, která by měla představovat především její tvorbu, by neměla zařazovat hry zpracované jinde a pouze mechanicky převzaté bez řádného vysvětlení. Nelze přijmout ani hry, které autorka zařazuje, aniž je u nich jasný a primární cíl procvičování/výuka slovních druhů – hra Pohybodka – zaměřená na zakončení slovního tvaru podstatných jmen, ovšem podstatná jména žák neidentifikuje, má je předložena, totéž Kvarteto, Popletený Emil, Amerika, Pytlíky.

Další připomínky mám k samotné struktuře a obsahu některých her. Na s. 81 ve hře To jsem já, přiřazují žáci k jednotlivým písmenům/fonémům názvy vlastností, které je charakterizují. Výhradu mám v příkladovém řešení k adjektivu „alergický“, i když v obecném významu označuje vlastnost, nechápu ji jako správnou odpověď, není to rys povahy ani vzhledu, navíc má svoji obligatorní valenci, kterou nelze z hlediska komunikační výchovy opomíjet. Dále NELZE k písmenu í přiřadit vlastnost INTELIGENTNÍ, protože tím vede k zamlžení uvědomování si rozdílu mezi hláskami i – í, je třeba upozornit dítě, aby volilo jinou podobu jména, např. Vašek – v některých případech, pokud dítě využije oficiální podobu nebo nevhodnou domáckou, není úkol řešitelný. Jak by autorka řešila např. situaci, kdyby měla ve třídě žáky se jmény Xaver nebo Quido?

Některé hry považuji rovněž za nevhodné, protože pracují se slovem izolovaně, slovní druh – jak sama autorka upozorňuje – může být identifikován až v kontextu – viz hra Země, město – bude např. nemocný adjektivum, nebo substantivum? Kolik času zabere vyjasňování odpovědí?

Ve hře Číslovky nás probudí je v instrukcích uvedeno, že učitel bude číst text – uvedený soubor vět ovšem není text. Ve hře Prima učitel žáci mají adjektiva charakterizující vyučujícího přiřazovat k jeho obrázku „k té části těla, ke které patří“ (s. 107) – opravdu nevím, jak mohou abstraktní názvy vlastností být přiřazeny k části těla – pochopím adjektiva označující mentální vlastnosti (k hlavě, tj. k mozku), ale přiřazení adjektiva kamarádský či spravedlivý k pasu nebo atletický k nohám mi jasné není.

Celkově bych k hrám podotkl, že většina z nich nepředstavuje v dnešní době nic nového, setkáváme se s podobnými hrami zcela běžně, navíc leckteré hry mají zcela tradiční podstatu, nepředstavují ani alternativní metodu – srov. Práce s poezií, v níž mají žáci určovat pády, resp. druhy číslovek – jde o zcela tradiční úkol, ze kterého nevytvoříme hru pouze tím, že využijeme veselý text.

Hra je pochopitelně při výuce nesmírně důležitá, ovšem je třeba ji promyslet tak, aby opravdu plnila cíl, aby nebyla příliš automatická nebo nenabourávala jinou oblast jazyka, než která je procvičována. Je totiž důležité, aby se hra nakonec nestala nebezpečným nástrojem, jehož efekt bude přesně opačný, než by měl být – byť může žáky samotná hra bavit.

Některá úskalí her se projevují i v odpovědích ve výzkumném šetření učitelek.

4 - OTÁZKY A NÁMĚTY PRO OBHAJOBU

4.1	Jsou uváděny v komentáři výše.
4.2	
4.3	
4.4	
4.5	
4.6	
4.7	

5 - NAVRHOVANÁ KLASIFIKACE PRÁCE

Datum: 8. srpna 2015

Podpis: